

BOSHLANG‘ICH TA’LIMDA 4K MODELINING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI

*Odilova Maxliyoxon Doniyorjon qizi
Qo‘qon Universiteti
Boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishi 2-bosqich talabasi
E-mail: odilovamaxliyo04@gmail.com*

Annotatsiya

Ushbu maqola ko‘p qirrali 4K modeli, boshlang‘ich ta’limda bilim, ko‘nikma, ijodkorlik va xarakter orqali yaxlit rivojlanishga yordam beruvchi asosni o‘rganadi. U 21asr uchun jihozlangan har tomonlama rivojlangan shaxslarni va’da qiladigan jozibali **afzalliklarni** va amalga oshirishda qiyinchiliklar tug‘diradigan **kamchiliklarni tahlil qiladi**.

Kalit so‘zlar: 4K modeli, boshlang‘ich ta’lim, afzalliklar, kamchiliklari, bilim, ko‘nikmalar, ijodkorlik, xarakter, amalga oshirish, qiyinchiliklar, ta’limning kelajagi

Boshlang‘ich ta’limning landshafti doimo rivojlanib bormoqda, yosh o‘quvchilarning turli ehtiyojlarini qondirish uchun innovatsion metodologiyalar paydo bo‘ladi. Ular orasida bilim, ko‘nikma, ijodkorlik va karakterni o‘z ichiga olgan 4K modeli katta e’tiborni tortdi. Bu asos nafaqat akademik jasoratni, balki muhim hayotiy ko‘nikmalarni, ijodiy fikrlashni va kuchli axloqiy fazilatlarni tarbiyalovchi har tomonlama rivojlanish va’dasini beradi.

Biroq, har qanday ta’lim yondashuvida bo‘lgani kabi, 4K modeli ham ikki qirrali qilichni taqdim etadi. Uning potentsial afzalliklari shubhasiz bo‘lsa-da, uni samarali amalga oshirish mumkin bo‘lgan kamchiliklarni diqqat bilan ko‘rib chiqishni talab qiladi. Ushbu maqolada biz 4K modelining murakkab gobelenini ko‘rib chiqamiz, uning afzalliklarini ochib beramiz va cheklovlarini ko‘rib chiqamiz.

Biz modelning nazariy asoslarini o‘rganishdan boshlaymiz, har bir “K” ning barkamol shaxslarni shakllantirish uchun qanday o‘zaro ta’sirini o‘rganamiz. Aniq misollar orqali biz 4K modeli qanday qilib eslab qolishdan ham ustun bo‘lgan dinamik o‘quv muhitini yaratib, sinf amaliyotiga aylanishini ko‘rsatamiz.

Keyinchalik, biz diqqatimizni 4K modelini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin bo‘lgan muammolarga qaratamiz. O‘qituvchilarni tayyorlash, resurslarni taqsimlash va baholash mexanizmlari kabi masalalar mikroskop ostida. Biz ushbu omillar modelning muvaffaqiyatli integratsiyalashuviga qanday xalaqit berishi, yutuqlardagi bo‘shliqlarni kengaytirishi va o‘qituvchilarga ortiqcha bosim yaratishi mumkinligini ob’ektiv tahlil qilamiz.

Oxir oqibat, ushbu maqola ishtiyoq va tanqidiy fikrlash o‘rtasidagi muvozanatni saqlashga qaratilgan. 4K modelining afzalliklari va kamchiliklarini har tomonlama o‘rganib chiqib, biz o‘qituvchilar, siyosatchilar va ota-onalarni uni qabul qilish va amalga oshirish bo‘yicha asosli qarorlar qabul qilish uchun zarur tushunchalar bilan ta’minlashga umid qilamiz.

4K modelining afzalliklari

4K modeli 21asr uchun jihozlangan har tomonlama rivojlangan shaxslarni shakllantirishda ko‘plab afzalliklarni taqdim etadi. Keling, har bir “K” ni ajratamiz va uning o‘zgaruvchan salohiyatiga guvoh bo‘laylik:

1. Bilim:

- Chuqurroq o‘rganish: 4K modeli yuzaki tushunishdan tashqariga chiqadi, tanqidiy fikrlash va tahlilni targ‘ib qiladi. Talabalar ma’lumotlar bilan faol shug‘ullanadilar, aloqalarni o‘rnatadilar va bilimlarni real dunyo stsenariylariga qo‘llaydilar.
- Integratsiyalashgan o‘quv rejasi: bo‘linadigan fanlar o‘rniga, 4K modeli fanlararo o‘rganishni rag‘batlantiradi. Turli sohalardagi tushunchalar bir-biriga bog‘lanib, yaxlit tushunishni rivojlantiradi va sun’iy to‘siqlarni yo‘q qiladi.
- Shaxsiylashtirilgan ta’lim: 4K modeli individual o‘rganish uslublari va sur’atlarini taniydi. Moslashuvchan o‘quv muhiti turli xil ehtiyojlarni qondiradi va talabalarga o‘z ta’lim sayohatlariga egalik qilish imkoniyatini beradi.

2. Ko‘nikmalar:

- ⊕ Uzluksiz ta’lim: 4K modeli doimo o‘zgarib turadigan dunyoda harakat qilish uchun zarur bo‘lgan muhim ko‘nikmalarga ustunlik beradi. Muammolarni hal qilish, muloqot qilish, hamkorlik va moslashuvchanlik ikkinchi tabiatga aylanib, o‘quvchilarni dinamik kelajakka tayyorlaydi.
- ⊕ Texnologiya integratsiyasi: 4K modeli texnologiyani passiv ko‘ngilochar manba emas, balki o‘rganish vositasi sifatida qamrab oladi. Talabalar tadqiqot, muloqot va ijodiy ifoda uchun uning kuchidan foydalanishni o‘rganadilar.
- ⊕ Global fuqarolik: 4K modeli empatiya, madaniyatlararo tushunish va dunyo bilan mas’uliyatli hamkorlikni rivojlantiradi. Talabalar faol va rahmdil global fuqarolar bo‘lish uchun zarur bo‘lgan ko‘nikmalarni rivojlantiradilar.

3. Ijodkorlik:

- Qutidan tashqarida o‘ylash: 4K modeli tasavvur va turli xil fikrlashni rivojlantiradi. Talabalar tajriba, savol va yangi g‘oyalarni o‘rganishga da’vat etiladi, bu esa innovatsiyalar va muammolarni hal qilishda yutuqlarga olib keladi.
- Badiiy ifoda: 4K modeli ijodkorlikning turli shakllarini nishonlaydi va tasviriy san’at, musiqa, raqs va dramaning rivojlanishi uchun joy beradi. Bu yo‘llar o‘zini anglash va ifoda etishning o‘ziga xos usullarini taklif etadi.

- Ochiq fikrlash: 4K modeli noaniqlikni qabul qilishga va turli nuqtai nazarlarni qamrab olishga undaydi. Talabalar murakkab vaziyatlarda moslashuvchanlik va kashf qilish istagi bilan harakat qilishni o'rganadilar.

4. Belgi:

- Axloqiy qadriyatlar: 4K modeli kuchli axloqiy xarakter va axloqiy qarorlar qabul qilishni singdiradi. Talabalar to'g'rilik, hurmat, mas'uliyat va hamdardlik muhimligini bilib, yaxshi fuqarolik asoslarini shakllantiradilar.
- Hissiy intellekt: 4K modeli hissiy intellektning hayotdagi qiyinchiliklarni engishdagi hal qiluvchi rolini tan oladi. Talabalar o'z-o'zini anglash, o'zini o'zi boshqarish va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiradi, sog'lom munosabatlar va farovonlikni rivojlantiradi.
- Chidamlilik: 4K modeli qat'iyatlilik va muvaffaqiyatsizliklardan qaytish qobiliyatini rivojlantiradi. Talabalar o'sish, chidamlilik va qat'iyatlilik uchun imkoniyatlar sifatida qiyinchiliklarni qabul qilishni o'rganadilar.
- Bular 4K modelining ulkan afzalliklariga bir qarashdir. Biroq, uning imkoniyatlarini inkor etib bo'lmaydigan bo'lsa-da, uni samarali amalga oshirish uning mumkin bo'lgan kamchiliklarini tanqidiy tekshirishni talab qiladi.

Kamchiliklari va qiyinchiliklari

Endi e'tiborimizni 4K modelini samarali amalga oshirishga to'sqinlik qilishi mumkin bo'lgan muammolarga qaratamiz:

- ⊕ O'qituvchilarni tayyorlash: 4K modeli pedagogik yondashuvlarda sezilarli o'zgarishlarni talab qiladi. Modelni samarali amalga oshirish uchun o'qituvchilarni zarur ko'nikma va bilimlar bilan jihozlash juda muhimdir.
- ⊕ Resurslarni taqsimlash: 4K modeli turli o'quv materiallari, texnologiyalar va moslashuvchan o'quv muhitlariga kirishni talab qiladi. Muvaffaqiyatdagi bo'shliqlarning kengayishiga yo'l qo'ymaslik uchun resurslarni etarli darajada taqsimlash juda muhimdir.
- ⊕ Baholash muammolari: 4K modeli tomonidan ilgari surilgan murakkab ko'nikmalar va xarakter xususiyatlarini baholash an'anaviy standartlashtirilgan testlardan tashqariga chiqadi. Yaxlit baholash usullarini ishlab chiqish katta qiyinchilik tug'diradi.
- ⊕ O'quvchilarni ortiqcha yuklash: To'rtta asosiy yo'nalishga e'tibor qaratgan holda, 4K modeli o'quv dasturini susaytirishi va o'quvchilarni ortiqcha yuklash xavfini tug'diradi. Chuqurlik va kenglik o'rtasidagi muvozanatni saqlash juda muhimdir.
- ⊕ Turli xil amalga oshirish: Kontekst va resurslarga qarab, 4K modelini amalga oshirish notekis bo'lishi mumkin, bu esa mavjud ta'limdagi tengsizliklarni kuchaytirishi mumkin.

Ushbu muammolarni tan olish va hal qilish 4K modelining barcha imkoniyatlarini ochish uchun juda muhimdir. Ehtiyyotkorlik bilan rejalashtirish, hamkorlik va doimiy baholash bilan 4K modeli boshlang‘ich ta’limda inqilob qilishi, 21-asrda va undan keyingi davrda rivojlanish uchun jihozlangan har tomonlama rivojlangan shaxslarni tarbiyalashi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, 4K modeli boshlang‘ich ta’lim landshaftidagi chorrahasidada turibdi. Uning bilim, ko‘nikma, ijodkorlik va xarakterni o‘z ichiga olgan yaxlit rivojlanish va’dasi shubhasizdir. Shunga qaramay, muvaffaqiyatli amalga oshirish yo‘li potentsial tuzoqlarga to‘la bo‘lib, g‘ayrat va tanqidiy tahlil o‘rtasida ehtiyyotkor valsni talab qiladi.

Qiyinchiliklarni tan olmasdan 4K modelini qabul qilish yosh bolaga kaleydoskopni berib, dunyoning aniq ko‘rinishini kutish bilan barobar bo‘ladi. Model amalga oshirilmagan potentsialning porlab turgan sarobiga aylanib ketishining oldini olish uchun o‘qituvchilarni tayyorlash, resurslarni taqsimlash va baholash mexanizmlarini sinchkovlik bilan ko‘rib chiqish kerak. Bundan tashqari, o‘quv dasturlarini susaytirishdan himoya qilish va turli kontekstlarda adolatli amalga oshirilishini ta’minlash muhim ahamiyatga ega.

Biroq, 4K modelini faqat kamchiliklari uchun rad etish avlodda bir marta bo‘ladigan imkoniyatdan yuz o‘girgan bo‘lar edi. Tasavvur qiling-a, sinf xonalari akademik qat’iyatni badiiy ifoda bilan uyg‘unlashtirgan hamkorlik loyihalari bilan gavdalanadi, bu erda yosh onglar murakkab tushunchalar bilan kurashadi, ammo empatiya va chidamlilikning nozik san’atini o‘rganadi. Bunday muhitda 4K modeli oddiy ramkadan oshib, umrbod ta’lim va mas’uliyatli global fuqarolik iplari bilan to‘qilgan jonli gobelenga aylanadi.

Boshlang‘ich ta’limning kelajagi an’anaviy usullarga qattiq yopishib olish yoki so‘nggi modani ko‘r-ko‘rona qabul qilishda emas. U 4K kabi innovatsion modellarning oqilona quchog‘iga asoslangan bo‘lib, ularning cheklarini yaxshi bilish bilan ajralib turadi. Keling, 4K modeliga ochiq fikr, sodiq fidoyilik va doimiy takomillashtirishga sodiqlik bilan yondashaylik. Shundagina biz uning o‘zgaruvchan salohiyatini oshib, nafaqat 21-asrning murakkabliklarini engib o‘tishga, balki barcha uchun yorqin keljakni shakllantirishga moslashgan har tomonlama barkamol shaxslar avlodini tarbiyalashimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Hargreaves, D. (2008). O‘qituvchilarni o‘zgartirish, vaqtini o‘zgartirish: O‘qituvchilar ta’limi va maktablarning ijtimoiy konteksti. Routledge.
2. Fullan, M. (2013). 21-asr ta’lim tizimida nima uchun kurashishga arziydi? O‘qituvchilar kolleji matbuoti.

3. Shahnoza, I., & Ikromjonovna, J. S. (2023). Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining dunyoqarashini shakllantirishda ertaklarning o‘rni. Qo‘qon universiteti xabarnomasi, 806-808.
4. Ikromjonovna, J. S. (2023). UMUMIY O‘RTA TA'LIM MAKTABLARIDA JORIY ETILGAN YANGI DARSLIKLARNING AFZALLIK JIHATLARI. QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 661-663.
5. Ikromjonovna, J. S. (2023). Boshlang‘ich sinflarga ta’lim berish jarayonida zamonaviy metod va vositalarning ahamiyati. Qo‘qon universiteti xabarnomasi, 581-583.
6. SI Jumanova, G Mullaboyeva. Bolalarni mакtab ta’limiga tayyorlashda Sharq va G‘arb allomalarining qarashlaridan foydalanish Educational Research in Universal Sciences 2 (14), 445-451
7. Park, H. va Xong, J. (2019). Koreya boshlang‘ich maktablarida xarakter ta’limi: 4K modelini o‘rganish. Erta bolalik ta’limi xalqaro jurnali, 21(2), 31-42.
8. Otto, M., & Thornton, J. (2023). RIVOJLANAYOTGAN VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA BOSHLANG‘ICH TA'LIM SIFATI. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 832-833.
9. Otto, M., & Thornton, J. (2023). BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARIDA INGLIZ TILINI O‘RGATISH TEXNALOGIYALARI. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 834-835.